

Advies geldigheidsduur van een bodemrapport

Beschrijving wat onder de Omgevingswet is geregeld en overwegingen hoe hiermee om te gaan

Aan: Gemeenten en Omgevingsdiensten in Gelderland
Opgesteld door: GOO-werkgroep implementatie Omgevingswet
Datum: 5 december 2024
Status: In het GOO werken betrokken overheid-organisaties in Gelderland samen aan adviezen die zijn bedoeld als hulpmiddel voor de praktijk.

Inleiding

In deze notitie wordt beschreven wat er onder de Omgevingswet wettelijk is geregeld m.b.t. de geldigheidsduur van bodemonderzoeken. Daarnaast worden de bevindingen beschreven van een onderzoek naar de wettelijke onderbouwing van in het verleden door bevoegde gezagen gehanteerde termijnen voor de geldigheidsduur van bodemonderzoeken. Ter afsluiting worden enkele overwegingen meegegeven hoe om zou kunnen worden gegaan met de geldigheid van bodemonderzoeken.

Geldigheidsduur van bodemonderzoeken onder de Omgevingswet

Het bevoegd gezag mag bij het nemen van besluiten op grond van de Omgevingswet in ieder geval gebruik maken van rapporten en onderzoeken die niet ouder zijn dan 2 jaar. Het bevoegd gezag mag ook gebruik maken van oudere rapporten en onderzoeken als voldoende onderbouwd is dat de gegevens nog actueel zijn. Dit staat in artikel 16.5 van de Omgevingswet. Verder zijn in de regelgeving geen specifieke termijnen opgenomen voor de geldigheid van een onderzoek. De beoordeling of een eerder uitgevoerd onderzoek nog voldoende actueel en representatief is, is dus altijd maatwerk en kan onderdeel zijn van het vooronderzoek. Zo is dit onder meer afhankelijk van wat er in de tussenliggende periode is gebeurd met een locatie en de typen verontreinigingen (immobiel of mobiel) die eventueel in de bodem zijn gevonden.

Bij een meldplicht of informatieplicht is er niet sprake van een besluit op grond van de Omgevingswet. Dit houdt in dat voorgaande genoemde termijn voor besluiten op meldingen niet van toepassing is.

Feitenonderzoek geldigheidsduur van (water)bodemonderzoeken (Wbb)

In opdracht van Rijkswaterstaat (Bodem+) heeft MWH Stantec in 2016 onderzoek gedaan naar feiten en meningen rond de geldigheidsduur van (water-)bodemonderzoeken. Aanleiding voor dit onderzoek was de toenemende wens om bestaande bodemonderzoeken te hergebruiken. Die mogelijkheid is binnen verschillende trajecten verkend. De indruk is dat meer hergebruik van onderzoeksgegevens in veel gevallen op verantwoorde wijze mogelijk zou moeten zijn, maar er bleken in het werkveld verschillende opvattingen te bestaan over de geldigheidsduur van deze onderzoeksgegevens. Het onderzoek bevestigt dat er een grote verscheidenheid bestaat aan hoe wordt omgegaan met geldigheid van onderzoeksgegevens. MWH Stantec interviewde voor dit onderzoek een groot aantal personen en voerde een uitgebreide deskstudie uit, omdat:

- in voor landbodemonderzoek van toepassing zijnde wetgeving, uiteenlopende termijnen worden genoemd.
- de termijnen die door bevoegde overheden worden gehanteerd en de criteria om van deze termijnen af te wijken, variëren en deels afwijken van de wet- en regelgeving.

MWH Stantec doet de aanbeveling om in wet- en regelgeving en beleid de vaste termijnen los te laten en de door de sector gewenste duidelijkheid op een andere manier in te vullen. Dit kan bijvoorbeeld door in de NEN 5717 en NEN 5725 heldere criteria op te nemen op grond waarvan de bruikbaarheid van een uitgevoerd (water)bodemonderzoek kan worden vastgesteld.

NEN 5725 en NEN 5740

Het vooronderzoek heeft geen geldigheidstermijn. Afhankelijk van de aanleiding tot het (voor)onderzoek moet door de onderzoeker worden gemotiveerd of actualisatie van de bodemkwaliteit noodzakelijk is of niet. In de NEN5740 staan geen termijnen voor de geldigheidsduur van het bodemonderzoek.

Overwegingen m.b.t. de geldigheidsduur van een bodemonderzoek

Bodemonderzoeken en waterbodemonderzoeken worden voor vele doeleinden uitgevoerd. In de situatie onder de Wbb golden voor verschillende typen onderzoek met een verschillend doel, over het algemeen dezelfde voorwaarden voor de geldigheidsduur. Echter, het is voorstelbaar dat in de ene situatie de actualiteit of de representativiteit van minder belang is dan in een andere situatie en dat zowel de initiatiefnemer als de bevoegde overheid daarmee minder risico lopen.

Onder de Omgevingswet is de rol en daarmee het risico dat de overheid loopt, veranderd. Immers er worden o.a. geen beschikkingen meer genomen over ernst en spoedeisendheid van een verontreiniging. Ook voor de initiatiefnemer is het risico veranderd omdat hij bijvoorbeeld het geval van bodemverontreiniging niet meer in kaart hoeft te brengen maar in de meeste gevallen alleen de eventuele verontreiniging ter plaatse van de activiteit relevant is.

Afhankelijk van de activiteit lopen de initiatiefnemer en het bevoegde gezag meer of minder risico. Daarmee wordt de representativiteit van een onderzoek in feite mede bepaald door de aard van de activiteit. Bij de milieubelastende activiteit "saneren", bijvoorbeeld van een bodemgevoelige locatie door graven, is het van belang dat alle verontreinigingen boven de norm verwijderd worden. Dit stelt hogere eisen aan de representativiteit van een onderzoek dan bijvoorbeeld de aanleg van K&L (tijdelijke uitname onder de milieubelastende activiteit graven), waarbij geen afvoer van grond plaatsvindt (of zo weinig dat zonder kwaliteitsgegevens deze partij mag worden samengevoegd).

Contact

Bij vragen kunt u contact opnemen met de GOO-werkgroep Implementatie Omgevingswet via GOO@gelderland.nl.